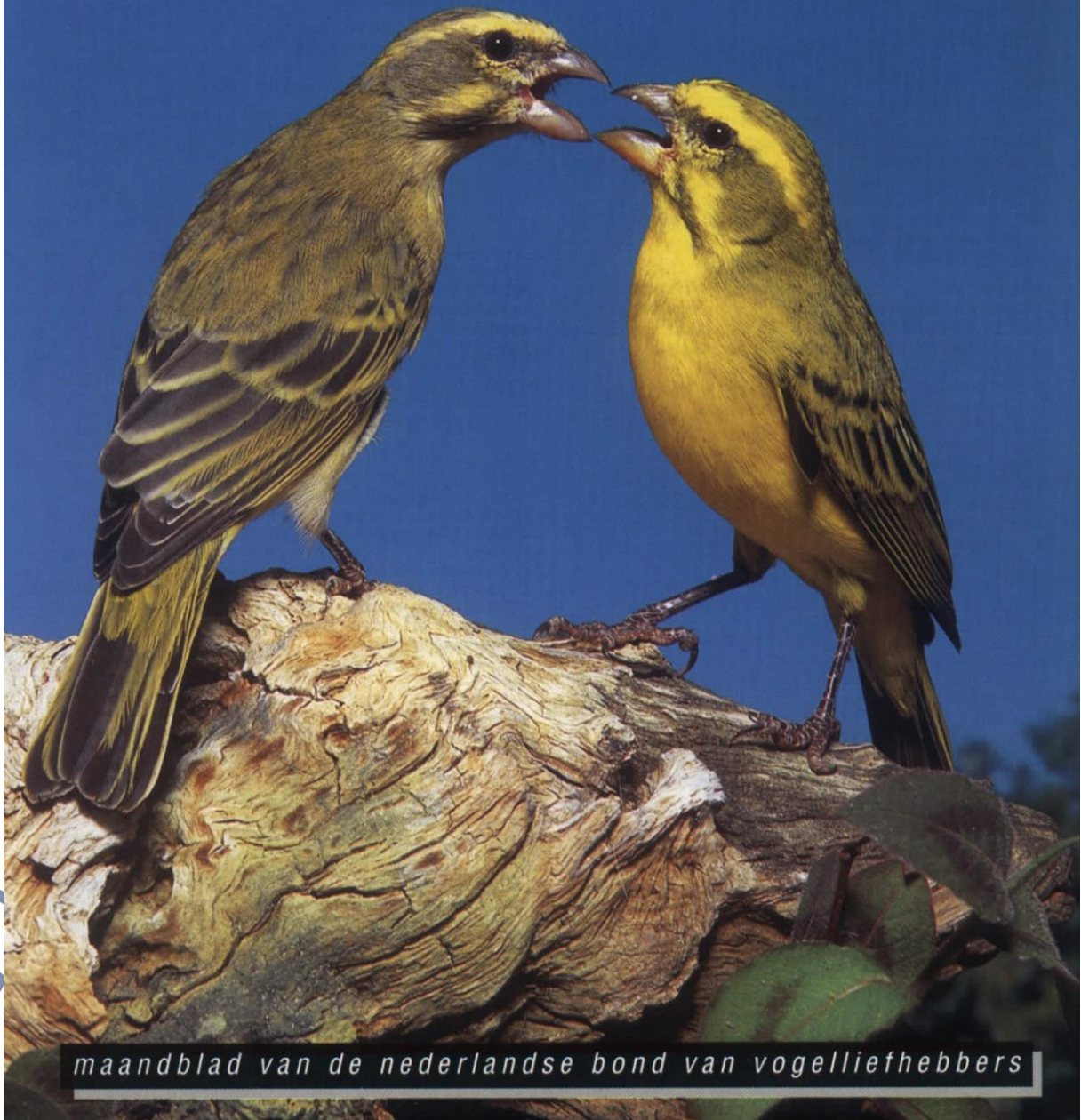

Onze Vogels

59e jaargang no.11, november 1998

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

osel

De

Afrikaanse kanaries

Serinus dorsostriatus

Serinus leucopygius

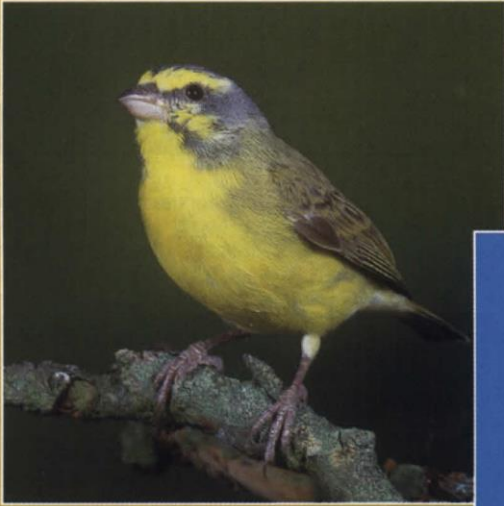
Serinus leucopygius

Serinus atrogularis atrogularis

osel

De

Serinus mozambicus

Serinus atrogularis atrogularis

Serinus sulphurata wilsoni

Serinus atrogularis reichenowii

ose/

De/

Afrikaanse kanaries

Een overzicht van enkele van de meer bekende soorten in avicultuur

Foto's en tekst Cyril Laubscher

vertaling Peter Otten

Sinds ongeveer 370 jaar geleden de gewone kanarie voor het eerst werd gefokt, hebben Afrikaanse kanaries de fokkers van exotische vogels steeds gefascineerd. Het eerste bericht van kweek met kanaries betrof waarschijnlijk een geval in Italië. Tegen het einde van de 17de eeuw waren kanaries algemeen bekend in het grootste deel van Europa en in Engeland. De volgende fase van ontwikkeling bij de gedomesticeerde kanarie werd bereikt in waarschijnlijk de 18de eeuw, toen de eerste afwijkende witte veren in de kanarie verschenen als gevolg van inteelt. In dat stadium werd een compleet gele kanarie hoog geprezen en was zeer gewild. Selectieve kweek droeg vervolgens bij tot het ontstaan van enkele gekweekte rassen en deze ontwikkeling heeft zich sindsdien voortgezet. Dit gaat ook nu nog door, maar sommige fokkers proberen nieuwe rassen te fokken, of oude te doen herleven, zoals de London Fancy die volgens alle bekende bronnen uitstierf in de Eerste Wereldoorlog. Zonder twijfel zullen veel *Serinus* soorten hybridiseren met een kanarie en mogelijk ook met andere soorten uit dit genus. Het is aan elke verantwoordelijke aviculturist de vraag te beantwoorden of het een goede reden is wilde kanaries te houden om die te hybridiseren, te kruisen, met een gedomesticeerde kanarie. Mijn persoonlijke opvatting is dat pas als een wilde soort goed kweekt in de avicultuur - en daar moet dan ook eerst alles aan gedaan zijn - en de soort het goed doet, dat dan pas kan begonnen worden met kruisingsexperimenten. Het is mogelijk dat in de toekomst de deur dichtvalt voor wild-gevangen vogels, en dan zullen de soorten die, in foktermen, wat slecht behandeld zijn, voorgoed verloren zijn en kruisen zal dan geen enkele soelaas bieden.

Deel EEN van deze tweedelige serie zal gaan over algemene ornithologische en aviculturele aspecten van de wilde Afrikaanse kanarie, gevolgd door gegevens over individuele soorten die onder zijn vermeld.

Witsluit Edelzanger
Serinus leucopygius
Geelsluit Edelzanger
S. atrogularis
Geelsluit Edelzanger ondersoort
S.a. reichenowii
Mozambique Sijs
S. mozambicus
Witbuik Cini
S. dorsostriatus
Zwavelgele Dikbekcini
S. sulphuratus
Geelbuik Cini
S. flaviventris

Deel TWEE vervolgt met individuele soorten, te weten:

Kaapse Kanarie
S. canicollis
Zuidafrikaans Cini
S. totta
Afrikaanse Citroencini
S. citrinelloides
Alariovink *S. alario*
Wikeel Alariovink
S.a. leucolaema
Streepkop Edelzanger
S.g.gularis

Algemene ornithologische aantekeningen

Het genus *Serinus* omvat zeventendertig soorten die verspreid zijn over Afrika, Europa, het Midden-Oosten en Arabië. Twee dubieuze soorten ko-

men voor in zuidelijk- en centraal Azië en Indonesië. In de Engelse literatuur zijn sommige *Serinus* soorten bekend als kanaries, andere als "Serins" (= Cini's) en de rest wordt "seedeaters" genoemd. (= vinken)

In het algemeen zijn deze laatste saai en oninteressant gekleurde leden van het genus. Kanaries bewonen een verscheidenheid aan gebieden: van bergen, regenwoud, Acciabos, savannen met doornstruiken en grasland, tot droge halfwoestijnen. Sommige soorten hebben een erg beperkte en plaatselijk verspreiding. Deze lokale soorten verschijnen zelden of nooit in onze avicultuur om een aantal redenen. Ten eerste zijn ze niet altijd kleurrijk en ten tweede, vanwege hun lokale verspreiding, zijn ze erg moeil-

lijk te verkrijgen. Zaden, hun stapelvoedsel, worden op de grond gegeten, of van planten en grassen. Ze foerageren ook op bloemen, bessen, insecten, bladluizen en vliegende termieten.

Alle kanaries bouwen een komvormig nest, gebouwd van droog gras, en bekleed met fijn gras, wol of pluis van planten. Gewoonlijk bestaat een legsel uit 3 - 4 eieren maar 2 of 5 eieren komt ook voor. De kleur van deze eieren varieert van witachtig tot groen en blauwachtig, met verschillende tekeningen. Zelfs binnen een soort varieert de kleur van de eieren. Afhankelijk van de soort, duurt het broeden 12 tot 15 dagen en de jongen vliegen tussen de 14 en 21 dagen uit.

Opmerkingen voor avicultuur

Afrikaanse wilde kanaries zijn redelijk sterke vogels nadat ze zijn geacclimatiseerd. Ze leven lang, broeden gemakkelijk onder de juiste omstandigheden en enkele zijn aantrekkelijk gekleurd. Maar, bovenal, ze zingen prachtig en deze eigenschap is hun meest opvallende.

Een nadeel is dat sommige soorten soms op het oog moeilijk te seksen zijn. Nog een probleem is dat sommige individuen wel eens agressief kunnen zijn, zelfs ten opzichte van andere vogels in een gemengd gezelschap. Gewoonlijk betreft het een overijverig mannetje dat het vrouwtje naar het nest aan het drijven is. De meeste vrouwtjes zingen ook als ze broeden. Als de jongen uitvliegen moet u er goed op letten dat het mannetje niet zijn kroost begint te slopen als dat zelfstandig wordt. Wees voorzichtig en verwijder de jongen als voorzorgsmaatregel als ze zelfstandig zijn.

Hoe behandelen we deze vogels in de volière?

Wilde kanaries komen het best uit in een beplante volière, zoals het geval is bij exotische vogels. Maar dit is niet noodzakelijkerwijs de beste manier om te kweken. Het lijkt geen twijfel dat hoe minder vogels er in de volière zitten, hoe beter de fokresultaten zullen zijn. Als de kanaries gehouden worden voor hun schoonheid, dan is een beplante volière ideaal. Echter, als broeden het belangrijkste doel is, kan een enigszins andere aanpak de kweekresultaten verbeteren. Een kleine

binnenvolière, met een dichte struik (in een pot) - waarin ze hun nest kunnen bouwen - zal waarschijnlijk het gewenste resultaat hebben. Of een kanarie-nestbakje, goed verborgen achter conifeertakken, zal zeer waarschijnlijk broeden tot gevolg hebben. Houd een paar apart in de volière, voor de beste resultaten, maar een paartje op de grond levende vogels zoals, kwartels, et cetera, zal gewoonlijk geen nadelige gevolgen hebben voor het kanarie-fokprogramma en kunnen in dezelfde volière gehouden worden.

Sommige liefhebbers kweken hun wilde kanaries met succes in broedkooien. In dit geval is het zo dat hoe groter de kooi is, des te beter de resultaten zullen zijn. Zoek de beste plaats voor de nestplaats in de kooi en breng daar een nestbakje aan. Hechtrancken, gedroogd gras, rijpende bloemenkorfjes, plantenpluis en veren zullen alle gebruikt worden voor het bouwen van het nest. Sommige fokkers gebruiken cocosvezels.

Het dieet voor wilde kanaries moet een exotisch vinkenmengsel zijn, het moet 40% witzaad bevatten en de rest moet bestaan uit verschillende millet soorten. Aanvullend geeft men negerzaad, blauwmaanzaad, raapzaad en lijnzaad. Ook groenvoer kan gegeven worden, inclusief rijpende grassen in het melkachtige stadium en ook knoppen van fruitbomen als appel, peer, pruim en prunus. Gekiemde zaden, ook geweekte en trosgierst kunnen allemaal gegeven worden. Geef meelwormen en ander levend voedsel, want veel wilde kanaries zullen geen jongen groot brengen zonder levend voedsel. Ga door met insectenvoer en eivoer, of ander zachtvoer aangezien het helpt met de jongen grootbrengen. Bovendien verlaagt het gedeeltelijk de vraag naar te veel levend voer.

Geef allerlei soorten fruit en bessen. In het bijzonder probeer Papaya, snijd die gewoon middendoor en laat de zwarte zaden zitten. Zet de helft in de volière, of, als er maar een paartje inzit, een kwart en bewaar de rest in de koelkast. Papaya is niet goedkoop, maar zaadetende vogels presteren er geweldig van. Kijk maar eens naar een Geelbuikcini, of een Zwartgele Dikbekcini als hij eet van het fruit en de zaden. Het is veelzeggend: ze eten zelfs de zwarte zaden.

De soorten

Alle kanaries, zoals die staan in deel 1 en 2, zijn afgezien van de Kaapse kanarie - in Nederland al gekweekt en er is gedocumenteerd bewijs geweest in Onze Vogels in de voorbije jaren

WITSTUIT EDELZANGER.

(*S. leucopygius*)

Lengte 10 - 11,5 cm.

Geslachtsonderscheid: Geen dimorfisme, mannen en poppen zien er hetzelfde uit. Deze onopvallend uitzijende kanarie is in avicultuur een gewone soort die flink populair was en is bij kwekers, ondanks de afwezigheid van enige fraaie kleur. De zang van het mannetje is een lust voor het oor en waarschijnlijk is deze soort de beste zanger van alle Afrikaanse kanaries.

In het wild strekt zijn woongebied zich uit van Senegal tot Soedan en de vogel is een gewone soort die dikwijls te zien is rond boerderijen en in dorpen. Omdat ze moeilijk te seksen zijn, zou elke aspirant-kweker van deze soort moeten overwegen tenminste drie of vier vogels te kopen, in de hoop dat er tenminste één paartje bij zit. De overige vogels kunnen dan gebruikt worden om nieuw bloed in te kweken als er eenmaal jongen zijn gefokt

GEELSTUIT EDELZANGER

(*S. atrogularis*)

Lengte 10 - 11,5 cm

Geslachtsonderscheid: Geen dimorfisme, mannen en poppen zien er hetzelfde uit. De Geelstuit Edelzanger heeft een uitgesproken brede verspreiding van Arabië, verder door oostelijk Afrika over Angola en zuidwaarts tot de Kaap in Zuid-Afrika. Hij is regelmatig in volières te vinden en is een heel populaire soort. In Zuid-Afrika wordt ook wel de naam Zwartkeel Kanarie gebruikt (Blackthroated Canary) en bij deze ondersoort hebben de vrouwtjes meer zwart aan de keel dan de mannetjes. Dit is geen kenmerk bij alle ondersoorten, waarvan er 8 of 9 worden vermeld.

Een duidelijk verschillend ondersoort uit het gebied Kenya, S.a. reichenowii is donkergrijs met zwaardere strepen op de rug, duidelijk witte vlekken op de keel en rond het gezicht. In het boek Birds of Kenya heeft hij de status van een aparte soort en staat daar vermeld als Yellow-rumped Seedeater (+/- Geelstuit Zaadeter), terwijl S.a. goemereni genoemd wordt als

sel

De

Blackthroated Seedeater (zwartkeel -) in het zelfde boek. Het geeft duidelijk aan hoe moeilijk het is elke ondersoort te classificeren, tengevolge van de constante veranderingen die voorkomen in de literatuur.

Ze zijn veelvuldig gefokt en eisen dezelfde behandeling als de Witstuit Edelzanger

MOZAMBIQUE SIJS

(*S. mozambicus*)

Lengte 11,5 - 12,5 cm

Geslachtsonderscheid: Er is dimorfisme - het vrouwtje heeft zwarte vlekken op de keel ("rozenkrans" N.v.d V) en is minder kleurrijk dan het mannetje. Ze heeft een eerder grijsachtige rug.

Zonder twijfel is dit in onze avicultuur de meest algemene soort van de Afrikaanse kanarie en is ook het gemakkelijkst te domesticeren. In totaal worden er elf ondersoorten vermeld. Het vrijpostige gezichtspatruon is een attractieve eigenschap. Een jeugdige heeft een valere stuit dan het vrouwtje. De Mozambique sijs is een algemene soort in het grootste deel van zijn verspreidingsgebied, dat zich uitstrekt over dichte bosschage tot gecultiveerd land en zelfs tuinen. Buiten het broedseizoen zijn ze gezellig en ze worden dikwijls gezien, foeragerend in groepen op zaden op de grond.

Insecten, bladluizen en vliegende termieten staan ook op het menu. Gewoonlijk is hij geen agressieve vogel, tenzij de volière overbevolkt is. Hij zal wel de onmiddellijk nabijheid van het nest verdedigen, hetgeen heel normaal is bij de meeste vogels. Een beplante volière is beter voor deze tamelijk insectivore soort.

WITBUIK CINI

(*S. dorsostratus*)

Lengte 11,5 - 12,5 cm.

Geslachtsonderscheid: Er is dimorfisme - het vrouwtje heeft een meer olijfgroenachtig gezichtspatruon en strepen aan de zijkant van borst en flanken.

Hij is niet zo algemeen als de voorgaande drie soorten, maar is niettemin een populaire kooivogel. Ook hij heeft een fraaie zang. Hij kan af en toe verward worden met een Mozambique sijs ondersoort, maar de witbuik heeft een witte buik. Jeugdige zijn onder meer gestreept dan het wijfje. De

vogel komt voor in zuidelijk Ethiopië, Kenya, Somalië en noordelijk Tanzania, waarbij hij drogere gebieden op het platteland bewoont dan de Mozambique sijs, die vochtiger gebieden preferereert. Dit is een soort die zorgvuldiger behandeling verlangt van de kweker en hij zou meer gehouden moeten worden dan nu het geval is.

ZWAVELGELE DIKBUIKCINI

(*S. sulphuratus*)

Lengte 13,5 - 16,5 cm.

Geslachtsonderscheid: Er is dimorfisme, de geslachten zijn gelijk maar het vrouwtje is bleker met onduidelijker gezichtsaftekening.

Dit is een van de grotere kanaries, met een veel zwaardere snavel, die gebuikt wordt om harde zaden en fruit te lijf te gaan, in boom- en wijngaarden. Fruit is ongetwijfeld van groot belang bij deze kanarie. In Zuid-Afrika heet hij ook "Bully Canary" (bull = stier, N.v.d. V), en daar worden drie ondersoorten vermeld - waarvan er één, *S.s. wilsoni* groot afgebeeld staat in het midden van dit artikel. Het is een kleinere en kleurrijke ondersoort met heldere gele kleur. In sommige opzichten lijkt de *Wilsoni* op een Geelbuik Cini, maar hij heeft een grotere, zwaardere snavel.

De meest algemene ondersoort die in Europa wordt geïmporteerd is waarschijnlijk de *S.s. sharpii*, die voorkomt van Zuid-Afrika noordwaarts tot Zimbabwe, Zambia, Angola, Tanzania en Kenya en Oeganda. Deze kanarie is vaak te zien rond menselijke bebouwing in dorpen en tuinen. Hij bewoont ook bergweiden en bossen, maar meestal is hij te zien in gebied met verspreide struiken. In de volière moet hij een dieet volgen dat zoveel mogelijk knoppen en bloesems bevat, hetgeen het broedproces ook wel eens zou kunnen beïnvloeden. De zang van de man is luid en lieflijk. Het is een populaire volièrevogel.

GEELBUIK CINI

(*S. flaviventris*)

Lengte 13 cm.

Geslachtsonderscheid: Dimorfistisch, het onderscheid tussen de sexen is het grootst van alle Afrikaanse kanaries en het vrouwtje is duidelijk minder kleurrijk dan het mannetje. Sommige vrouwtjes zijn bruinachtig-grijs met een gele stuit.

De geelbuikcini is een van mijn meest

favoriete kanaries. Het opvallende geel in de veren van de man, tezamen met een fraaie zang, gelijkend op die van de veldleeuwerik en met veel karakter, zijn zaken die mij zeer aanspreken. Voorts is het geen agressieve soort in een volière. Hij is ook, als de voorwaarden aanwezig zijn, een vlotte broeder. Ideaal is één paartje per vlucht, dat geeft de beste resultaten. De vogels die afgebeeld staan op de omslag behoren tot de ondersoort *S.s. marshalli*, een van de zeven ondersoorten die in zuidelijk Afrika voorkomen. Het vrouwtje van de *marshalli* verschilt van andere ondersoorten doordat het meer geel heeft in haar veren. Op de omslag bedelt het vrouwtje bij het mannetje om voedsel en dat maakt de foto zo interessant. Ik heb genoten van het maken van de serie! De vogel leeft in drogere gebieden en is een algemene vogel in het wild. Zonder twijfel verdient deze kanarie veel meer aandacht van de kwekers. Het is alleszins de moeite waard!

Deel twee van deze serie verschijnt voorjaar 1999

Geraadpleegde literatuur.

Clement, Peter; Harris, Alan; and Davis, John. *Finches en Sparrows* Christopher Helm, A. & C. Black, London: 1993
Howard, Richard & Moore, Alick. *A Complete Checklist of the Birds of the World (second Edition)* Academic Press, London: 1991
Hall B.P. and Moreau R.E. *An Atlas of Speciation in African Passerine Birds* trustees of British Museum (Natural History), London: 1970
Roberts *Birds of South Africa (Fourth Edition)*. Revised by MacLachlan G.R. and Liversidge R. *The Trustees of the John Voelcker Bird Book Fund*, Cape Town, South Africa: 1978
Zimmerman, Dale A; Turner, Donald A; Pearson, David J. *Birds of Kenya and Northern Tanzania*. Christopher Helm, A. & C. Black, London: 1996
The Avicultural Research Unit. African Birds in Field and Aviar. African Birds Book publishing, Westville, KwaZulu-Natal, South Africa: 1997
Trollope Jeffrey. *Seed-eating Birds*. Blandford, London: 1992

Deel

Mijn ervaring met de Geelbuikortolaan

De *Emberiza flaviventris* behoort tot de familie der gorzen. In het Nederlands wordt hij geelbuikortolaan genoemd. In een van mijn vogelboeken wordt deze gors ook wel 'acaciagors' genoemd. In de herfst van 1995 kocht ik een koppel geelbuikortolanan op een vogelmarkt. Ze werden gehuisvest in een gemeenschappelijke volière bestaande uit een vorstrij nachthok en een buitenvlucht. Ze hadden daar gezelschap van een stel sijnen, putters, vinken, kaneelmeesje, roodborst vliegenvangers, Mexicaanse nonpareil en Mexicaanse roodmus. Tenslotte, voor de zang, een Kaapse kanarie. De buitenvolière is 4 meter lang, 2 meter diep en 3 meter hoog (puntdak). De beplanting bestaat uit coniferen en een dennenboom. De helft van de buitenvlucht is transparant overdekt.

In het broedseizoen 1996 is de pop met nestmateriaal bezig geweest en heeft de man baltsgedrag laten zien. Daar bleef het echter bij.

In het broedseizoen 1997 begon de pop te nestelen in een putterskast die ik op ca. 80 cm van de grond had opgehangen in een dennenboom. Die hoogte had ik gekozen omdat beide vogels daar vaak met nestmateriaal zaten. De pop legde een eitje en verliet vervolgens het nest. Waarschijnlijk kwam dat omdat ze nogal schichtig was en iedere keer het nest verliet als ik de volière binnenkwam. Een week later begon ze opnieuw te nestelen, deze keer een vrij nest in de dennenboom op ongeveer een meter hoogte. Nu legde ze twee eitjes en weer zat ze niet vast op de eieren en ging dan ook niet broeden. De eitjes heb ik eruit genomen. Twee weken later ging ze terug naar haar tweede nest en legde opnieuw twee eitjes. Deze keer ging ze wel broeden. Ze was blijkbaar gewend geraakt aan mijn regelmatige aanwezigheid in de vlucht, (het nest is vlak bij de deur). Na twee weken was er een jong en bleek het andere eitje onbevrukt. Ze voerden het liefst 'witte meelwormen'. Naast levende meelwormen werden buffalowormen en gekookte pinky's aangeboden. De pinky's werden niet aangenomen. De buffalo's werden alleen genomen indien er geen meelwormen aanwezig waren. Dus om te zorgen dat er enige variatie voor het jong in de voeding was gaf ik slechts af en toe wat meelwormen.

Het jong werd op de tweede dag geringd, maar was toch nog aan de kleine kant. Tussen de achtste en tiende

dag is het doodgegaan. Reeds na twee weken had de pop voor de vierde keer eitjes (twee) gelegd in het nest waar kort daarvoor het jong was doodgegaan. Na twee weken was er weer een jong. De geschiedenis herhaalde zich. Ook deze keer ging het jong dood tussen de achtste en tiende dag. Ik kreeg de indruk dat de ouders, de man voerde ook mee, toch niet goed voerden en bovendien eenzijdig (meelwormen).

Voor de vijfde keer werden eitjes gelegd. Ook nu weer in hetzelfde nest. Deze keer waren beide eitjes bevrucht en waren er na twee weken twee jonge vogels. Ik kreeg deze keer de indruk dat de pop nu veel meer voerde. De jonge werden op de vijfde dag geringd en bij de grootste ging dat nog maar net met een 2.9 mm ring. Ze zagen er goed en stevig uit. Ik kreeg daarom wat meer hoop dat het deze keer wel goed zou gaan. Toch ben ik op de zevende dag begonnen met een klein beetje bij te voeren, twee maal daags wat opfokvoer.

Even een kort intermezzo om het zelf voeren toe te lichten. Ik gebruik een opfokpoeder. Dit wordt 'geprakt' met gekookt ei en beschuit volgens het recept op de verpakking. Om het gemakkelijk met een (stompe) spuit te kunnen toedienen voeg ik aan het verkregen eivoer wat water toe en wrijf het met een lepel door een fijne zeef. Het aldus verkregen papje laat zich goed met een spuit toedienen. Vorig jaar heb ik op die manier een geelgors met de hand groot gebracht, dit jaar ook reeds een vink. Beide jongen waren zes dagen oud toen ik ze uit het nest heb genomen omdat de ouders niet voerden.

Terug naar de twee jonge geelbuikortolananen. Op de negende dag lag het grootste jong dood in het nest. Ik heb toen het andere jong ook maar uit het nest genomen en het in de warme ziekenkooi gezet. Terwijl ik dit jong observeerde zag ik dat het buikje groen/zwart begon te verkleuren. Toen heb ik het dode jong nog eens bekeken en zag dat de buik helemaal groen/zwart was. Nog had ik geen idee wat er aan de hand was. Ik ben toen naar een vogelvriend gegaan en heb het verhaal verteld. Hij dacht dat het wellicht een bacteriële infectie zou zijn. Wellicht wordt deze infectie door de ouders overgedragen aan het jong dat veel kwetsbaarder is. Op een zeker moment kun je dan een bacteriële explosie krijgen. Dat klonk accepta-

bel. Ook had deze vriend nog antibiotica in huis. Dus snel naar huis gegaan en meteen met een kuur begonnen. Na een dag was het buikje weer mooi rozerood en het jong nog steeds in leven.

Ik heb dit jong naast opfokvoer ook meelwormen, buffalo's en pinky's gevoerd omdat het de eerste acht levensdagen uitsluitend wormen kreeg. Het hoofdbestanddeel bij de handvoeding was echter opfokvoer.

Het jong bleef in leven en was na dertig dagen zelfstandig. Ook heb ik naderhand met en dierenarts gesproken over mijn ervaring. Hij achtte inderdaad de kans groot dat het een bacteriële infectie was geweest: hij dacht aan de colibacterie.

Het (broed)verhaal is nog niet ten einde! De geelbuikortolaanpop legde voor de zesde maal eitjes (2) in alweer hetzelfde nest. Deze keer was ik dus op alles voorbereid en zou de jonge vogels vanaf de vierde dag een antibioticum kuur geven. De dierenarts had me baytril gegeven waarvan ik twee maal daags een druppel per vogel moest toedienen. Evenals het vijfde broedsel waren ook bij het zesde broedsel beide eitjes bevrucht en dus had ik voor de tweede maal achter elkaar twee jonge ortolaantjes.

De ouders voerden maar matig met als gevolg dat het eerste jong al na 7 dagen dood ging. Het tweede jong ging na 10 dagen dood. Ik moet bekennen dat ik niet meer zoveel trek had om weer met de hand te gaan voeren.

Toch moet er achteraf geconcludeerd worden dat de enige overgebleven jonge geelbuikortolaan in leven is gebleven niet alleen dankzij de antibioticiemkuur naast de voeding door de ouders niet voldoende.

Een andere les is ook dat het haast onmogelijk is om in een druk bevolkte gemeenschappelijke volière een ouderstel te dwingen om een bepaald soort voer te eten. Het volgende seizoen zal ik dan ook dit ouderkoppel apart huisvesten zodat ik ze beter kan dwingen om de jongen een meer gevarieerd menu aan te bieden. De enige overgebleven jonge geelbuikortolaan bleek een pop te zijn en is een mooie, tamme vogel geworden die reeds in de prijzen is gevallen op haar eerste TT.

Ger Tummers

Afrikaanse Citroencini

(*Serinus Citrinelloides Hypostictus*)

Deze vogeltjes, die bij mijn weten weinig worden geïmporteerd, komen hoofdzakelijk voor in oostelijk Afrika van Ethiopië tot Kenia en centraal tot Oost Tanzania variërend van 700 tot 1800 meter. Er zijn 4 ondersoorten bekend namelijk *S.c. Kikuyensis* voorkomend in zuidwest Kenia. *S.c. Brittoni* leeft in west Kenia tot Kongo op een hoogte van 1200 tot 2800 meter *S.c. Frontalis* van zuid Eritrea, Ethiopië tot zuidoost Soedan. *S.c. Hypostictus* van zuid Kenia, centraal Tanzania tot Malawi.

Beschrijving (*Hypostictus*)

Ze zijn ongeveer 11,5 tot 12 cm. groot. Het is een vrij smal vinkje. De man bezit een klein zwart maskertje vanaf de snavel tot het oog. Boven de ogen een heel fijn smal geel streepje. Het kopje is groen met een fijne donkere bestreping.

De rug en vleugels zijn iets grover gestreept, de vleugelpennen zijn zwart met een gele omzoming evenals de staart. De buik is vanaf de keel helder geel. Vanaf de keel begint ook de bestreping die doorloopt tot in de flanken. De pootjes zijn hoornkleurig evenals de nageltjes. Beide geslachten hebben een vrij spitse snavel,

hoornkleurig met vanaf de punt een zwarte streep, die overigens verdwijnt als de vogel broedrijp is zoals bij de putter. Het masker van de pop is groter vanaf de snavel tot achter het oor en is grijs/zwart. Verder is het groen van de pop niet zo helder als van de man. Het geel op de borst is ook minder van kleur en de bestreping is zwaarder. Het felle gele oogstreepje van de man is bij de pop te verwaarlozen. Deze beschrijving geldt voor vogels die volwassen zijn. Voor jonge vogels is het zeer moeilijk te zien of men met een man of pop te doen heeft. Eind 1994 kwam ik in het bezit van twee van deze jonge vogels die de handelaar mij probeerde te verkopen voor Europese Citroensijzen. Die kende ik wel, maar wat het nu precies voor vogeltjes waren, dat wist ik niet maar ik dacht 'daar kom ik wel achter'. Ik naar huis met de nieuwe aanwinst. Ik plaatste ze in een kooi van 100 x 40 x 40 cm, gaf ze kanariezaad met onkruidzaden en wat eivoer wat ze direct goed opnamen. Na enig zoeken in het maandblad "Onze Vogels" vond ik ze in het augustusnummer van 1987, bladzijde 355. Het was

de Afrikaanse Citroencinis. Maar had ik nu echt een koppel? Dat was nog afwachten.

De winter van 1994 kwamen ze probleemloos door in een vorstvrije ruimte. Ik gaf ze nog steeds kanariezaad met onkruid aangevuld met enkele meelwormen (die ze handig uitzuigen: de huid eten ze niet op), een stukje witlof, appel en dagelijks vers drinken badwater want baden doen ze graag. In het voorjaar van 1995 zag ik enige veranderingen optreden in de kleur. Eén werd wat intensiever van kleur. De borst werd wat geler en hij begon te zingen, iets wat ik nog nooit gehoord had, want ze maken weinig geluid. Dus toch een man. De ander veranderde bijna niet. Alleen het masker werd wat grijszwart en groter. Dus vermoedelijk had ik toch een koppel. Ik plaatste hen in een vluchtje met een koppel barmsijzen en gaf een halfopen nestkastje.

Ze maakten geen aanstalten om te bouwen. In augustus vielen ze in de rui die voorspoedig verliep. Nu wist ik zeker dat ik een koppel had want de verschillen waren nu duidelijk zichtbaar.

Citroencini pop

Citreocini man

Het kweken

Half maart 1996 werden ze weer wat actiever. De man begon te zingen en dit werd beantwoord door de pop. Ook de zwarte streep op de snavel werd minder en omstreeks half april waren de snavels wit. Dit was voor mij het sein om ze in een groter vluchtje te plaatsen met een paar halfoopen kanariënestkastjes.

Ik gooide wat kokosvezels op de grond en onmiddellijk vloog de pop hierop af en begon in een nestkastje te bouwen. Binnen 2 dagen was het klaar. Ander nestmateriaal werd niet gebruikt en de man bemoeide zich niet met de nestbouw. Door de pop werden 3 eieren gelegd. Deze waren roomkleurig met bruine spikkels zowel aan de stompe als aan de spitse pool. Ze begon reeds te broeden vanaf het eerste ei. Nestcontrole was geen probleem: ze liet dit gewillig toe. Na 7 dagen voerde ik weer controle uit en zag dat 2 van de 3 eieren bevrucht waren. Na een broedperiode van ongeveer 14 dagen was er een jong geboren. Het andere jong zat

dood in de dop. Het jong groeide voorspoedig en werd door beide ouders goed gevoerd. De eerste week hoofdzakelijk met eivoer en enkele meelwormen. Later schakelde ze over op meer zaden. Na 6 dagen kon ik hem ringen met een 2,7 mm. ring waar ik een stukje ventielslang omheen had gedaan. Ik was bang dat de ouders het jong uit het nest zouden gooien, vooral omdat ze het nest bijzonder goed schoon hielden. Verder viel mij op dat als het jong sperde het vier blauwe papillen liet zien net als bij jonge goulds. Wat hier de functie van is, is mij niet geheel duidelijk. Het zijn toch geen holenbroeders? Na 16 dagen vloog het jong uit dat veel op de pop leek. Het werd hierna door de man nog 14 dagen bijgevoerd. Intussen was de pop in hetzelfde nestkastje aan een nieuw legsel begonnen: weer drie eieren die helaas onbevrucht bleken te zijn. Hierna heb ik het nestje verwijderd, een maand gewacht en weer nestmateriaal gegeven, maar ze hadden geen interesse meer. Toch was ik blij dat ik een

vogeltje gekweekt had. Over de kweek in 1997 kan ik eigenlijk vrij kort zijn: deze verliep in grote lijnen gelijk met die van 1996. Ze gebruikten nu geen kokosvezel maar sisal. Alleen plaatste ik ze nu in een kooi van 100 x 40 x 40 centimeter met een half open kanariënestje. De eerste ronde leverde 2 jongen op van 3 eieren. De tweede ronde weer 3 eieren, allen onbevrucht.

De derde ronde ook drie eieren waarvan 1 bevrucht. Deze is uitgekomen maar was al na 2 dagen dood. Ondanks dat de vogelkooi maar klein is, ben ik toch blij dat ik deze vogeltjes in een kooi tot broeden kon krijgen.

TT

Voor de TT zijn de Citroencinis bijzonder geschikt. Ze laten zich goed zien, ze zijn zeer rustig, hangen niet aan de tralies, kortom een ideale TT vogel. De vogel die ik in 1996 gekweekt heb, behaalde op Vogel '97 92 punten. Aangezien ik van deze vogel niet precies wist of ik nu de nominaatvorm of een ondersoort bezat, ben ik de literatuur gaan raadplegen. In het boek 'Finches and Sparrows' van P. Clement vond ik een aanwijzing dat het een ondersoort betrof, namelijk de Hypostictus. Hierna heb ik de stoute schoenen aangetrokken en een oorkonde aangevraagd voor de Bondshow '98 (niet geschoten altijd mis). Twee vogels zond ik in en ik was blij verrast dat ik een oorkonde kreeg toegewezen.

Graag zou ik langs deze weg mijn vader willen bedanken voor wat hij allemaal voor mij en de vogels heeft gedaan. Pa hartstikke bedankt!!!!

Tekst, Jacky van Belzen

Geraadpleegde literatuur
"Onze Vogels" augustus 1987,
Finches en Sparrows.

Maak van uw maandbladen ONZE VOGELS een fraai boekwerk !

met de **VERZAMELBAND** f 10,- p.stuk

vanaf 10 stuks f 7,50 p.stuk

vanaf 25 stuks en meer f 6,50 p.stuk

Alle bovenvermelde prijzen zijn inclusief verzendkosten

Bij vooruitbetaling : ABN AMRO Bank nr. 46.89.59.262
Postbank nr. 1148324

t.n.v. Ned.Bond van Vogelliefhebbers te Bergen op Zoom.

Voor België: Bef. 200,-

Op onze Belgische postrekening nr. 000-0156074-01

t.n.v. Ned.Bond van Vogelliefhebbers te Bergen op Zoom.

Keuren in mei juni juli augustus

Een vreemde tijd om vogels te keuren zou je zeggen. Alles is nog volop in de rui. Echt er is nu, begin augustus, nog niet veel moois te zien. Dit is de periode waar je wel eens gaat twijfelen, zo van zou er wel iets goeds te voorschijn komen, maar het valt altijd wel weer mee.

Juni is dus een vreemde tijd om vogels te beoordelen maar niet in Zuid-Afrika want daar zijn de jaargetijden tegenovergesteld aan die van ons, juni/juli is bij ons zomer en in Zuid-Afrika is het dan winter. Omdat ik een uitnodiging kreeg om daar de Frisé inzending te keuren begrijpt u waarom er in juni/juli gekeurd werd. Maar ik zal even vertellen hoe het mij daar als keurmeester is vergaan en hoe men daar met de hobby bezig is.

Al in 1995 kreeg ik het verzoek om in 1997 te komen keuren bij een provinciale show in Pretoria en een nationale show in Vrijheid. Er tussendoor wat praatgroepen en lezingen verzorgen, want men is heel erg nieuwsgierig hoe wij het hier doen.

In mei kreeg ik mijn ticket toegestuurd en op 8 juni 's-avonds begon mijn eerste vliegreis. Een hele gewaarwording maar alles went. Het vliegtuig was niet vol en hierdoor had ik de beschikking over 3 stoelen naast elkaar dus ben ik op een gegeven moment horizontaal gegaan en heb lekker geslapen want de reis duurde 12 uur.

Op het vliegveld van Johannesburg werd ik opgehaald door het echtpaar Fourie: mijn gastvrouw en gastheer uit Pretoria.

De eerste dagen hebben wij samen de omgeving wat verkent zoals het Krugermonument, regeringsgebouwen, het woonhuis van Mandela en hebben wat gewinkeld in supermoderne winkelcentra. We hebben de eerste dagen ook veel vogelkwekers bezocht, meest grote kwekers met meer dan 50 broedparen en sommigen meer dan 100. Dus een hele klus om dat allemaal bij te houden zou je zeggen. Maar dat valt wel mee want veel kwekers hebben een zwartman of vrouw in dienst (zoals zij dat daar noemen) die de vogels eten geeft en alles schoon houdt.

De vereniging heeft een sponsor die erg betrokken is bij het wel en wee van de vereniging, maar heeft zelf geen vogels. Zij hebben mijn reis en verblijf daar betaald onder voorwaarde dat ze mij ook zoveel mogelijk van Zuid-Afrika zouden laten zien. Aldus gebeurde dan ook. Ik ben daar vijf en een halve week geweest heel veel gezien en veel mensen ontmoet.

De vogels zijn heel goed tot erg slecht, gerekend naar onze standaard. Van de Yorkshire zie je daar topvogels: zo mooi heb ik ze hier nog niet gezien. Ook de border en de gloster zijn heel goed, kleurkanaries zijn middelmatig tot slecht, maar dat komt omdat de standaard anders is. Het keursysteem daar is engels, dus plaatsing en de 3 beste vogels komen uit elke groep te voorschijn. Op die manier kun je veel vogels keuren. Ik heb veel over de verschillende manieren van keuren van gedachten gewisseld. Ze zouden heel graag een

keurbriefje zien van de gekeurde vogel, maar dat is daar haast onmogelijk vanwege de afstanden die afgelegd moet worden. Dan zou een keurmeester om 70 vogels te keuren misschien wel 2000 of meer km. moeten reizen. Dus dat is geen haalbare kaart. Op de Engelse manier keurt men wel 300 à 400 vogels op een dag.

Op de nationale show heb ik de frisëkanaries gekeurd, ongeveer 150 stuks uit 12 klassen. Uit elke klas komt een kampioen en uit die twaalf kampioenen komt de mooiste vogel en de op één na mooiste vogel. Is die op één na mooiste een man dan wordt de derde prijs gegeven aan het mooiste popje of net andersom. Dus wel iets anders dan bij ons.

De show duurde drie dagen en dan is het ook drie dagen feest. De inzenders, de keurmeesters en de organisatie blijven ook al die drie dagen op de show er wordt uitgebreid gebarbecued en gedronken: het is echt een ontmoeting van oude vrienden die elkaar lange tijd niet hebben gezien, erg gezellig.

Dit is zo'n beetje het relaas van mijn verblijf daar: ik heb een prachtig land gezien veel mensen ontmoet veel vrienden gemaakt.

Met weemoed heb ik afscheid genomen, maar voor ik vertrok kreeg ik het verzoek om in 1999 weer te komen keuren. Waar een hobby al niet toe kan leiden.

Tot zover het verslag van mijn belevenissen in Zuid-Afrika.

A.C. van Beveren

ysel

BIONAIRE LUCHTBEVOCHTIGER

Voor optimale conditie, voorkomt uitdrogen van eieren, slijmvliezen, netvliezen en splijten van veren.

Regelbaar met HYGROSTAAT.

Geen FILTERS nodig.

In meerdere types verkrijgbaar.

Verder leveren wij: Ziekenkooien, Inbouwsets, Elstein lampen en elementen, schouwlampen, Minigard schrikdraad, Luchtbevochtiger, Luchtreiniger, Schemerschakelaars, Schakelklokken, Ruimethermostaten 0-40 Gr, Vlakbroedmachine 40 kippe-eieren, Elektronische en Aether Broedthermostaten, Losse Aethercapsule's, Broedmeters, Broedhygrometers, Voetringschaar, Nageltang, Voederspuit, Voedernaald, Kroppaalden, Lewiekapparaat, Dimmers: Twi-Light 250, 500 ESR, 500 ESR - GR. **Dokumentatie op aanvraag.**

H. Dijks - R. van Dalemstraat 5a - 5104 AL Dongen
Telefoon (0162) 31 39 49 (ook 's avonds)

Verzending door het gehele land

Als alle kanaries hetzelfde waren,
was er geen

"VOGEL '99"

Ga zelf de verschillen zien!

Doe mee aan

de NBvV bondskampioenschappen

in Apeldoorn in de Americahal

VAN 21 TOT EN MET 24 JANUARI 1999.

De

De Dornastrilde

Een bescheiden vogeltje

Enige jaren geleden zag ik bij een bevriende kweker de dornastrilde. Ik moet bekennen dat het vogeltje op het eerste gezicht iets in mij wakker maakte. Hij oefende een wonderbaarlijke aantrekkingskracht op mij uit, waardoor ik in de ban geraakte van zijn eigenzinnige gedrag. Wat dat nu is kan ik niet direct uitleggen. Waarom heeft de één een voorkeur voor prachtvinkjes, een ander voor insecteneters en weer een ander voor cultuurvogeltjes. Het is maar goed dat er diversiteit bestaat. Dat maakt het houden van vogels zo levendig.

Dat zorgt er voor dat de houders van al deze soorten afzonderlijk een grote mate van deskundigheid en know how ieder op zijn eigen terrein weten te ontwikkelen. Ik ben wat afgedwaald van mijn onderwerp: Dornastrilde.

Latijnse benaming: *Aegintha temporalis*

Engels: Red-browed Firetail

Duits: Dornastrild

Zijn geboortestreek ligt in Australië, aan de oostkant van dit continent. Er bestaan drie ondersoorten. Ze verschillen echter zo weinig dat ik er maar vanaf zie die verschillen te beschrijven. Het ligt in het algemeen aan de intensiviteit van de kleurstelling op de rug en de vleugelveren. Een ander heeft alleen een iets donkergekleurde koppartij. U kunt die verschillen nagaan in het Prachtfinkenboek van Horst Bielefeld, nieuwste uitgave. U kunt dan eens gezellig gaan puzzelen welke soort of ondersoort u in de volière hebt. In hun stamland koesteren zij een voorkeur voor de randen van meertjes met een lage begroeiing, die voor veel dekking kan zorgen. Ze hebben zich door de jaren heen goed weten te handhaven in het veranderde landschap.

Ze zijn te vinden in parken en in grote tuinen in en rond steden. Die aanpassing heeft er toe geleid dat hun aantal steeds vermeerdert. Dat mag zeker verheugend zijn in tegenstelling tot de vele berichten die ons van het tegenovergestelde verslag doen.

In de natuur schijnen zij tot kolonievorming over te gaan. Sommige gaan zelfs zover dat zij niet alleen in nabije bosjes afzonderlijk van elkaar hun nesten bouwen maar dit tevens doen in dezelfde struiken. Dit houdt in dat men die wijze van broeden ook kan toepassen in de volière. Ik heb daar de ruimte niet voor. Ik geloof trouwens niet dat het aan te bevelen is ze tijdens de zomerperiode buiten hun gang te laten gaan. Dornastrildes zijn klimaatgevoelige vogeltjes.

Wanneer de temperatuur lager wordt dan 15 graden komen ze in een ongezonde conditie. Dat is voor een goed broedresultaat niet aan te bevelen. Daarom is het verblijf in een buitenvolière niet altijd aan te raden gezien het wispelturige karakter van het Nederlandse weer.

Uit ervaring van andere kwekers weet ik dat het niet bepaald een makkelijk vogeltje is om er kweekresultaten mee te behalen. Juist dat gegeven is voor mij een uitdaging om met dit vogeltje aan de slag te gaan. Daarom schafte ik drie koppeltjes onverwante stellen aan. Eerst nu begon het experiment om deze vogeltjes te kweken. Ik stel er een eer in om van deze vogeltjes natuurbroed te verkrijgen. Dat verdient bij mij nog altijd de voorkeur. Ik broed in kooien van 45 - 45 en 35 cm. In mijn vogelverblijf zorg ik ervoor dat er een daglengte is van 15 uur door middel van TL verlichting. Ieder stelletje krijgt een eigen kooi met een half-open nestkastje. Rijkelijk voorzien van nestmateriaal bestaande uit cocosvezel, mossen en veertjes. Alles wat voor het bouwen van zo'n nestje benodigd is. Het hele nestbakje wordt door de bouwstof in beslag genomen met een kleine opening om naar binnen te sluipen. Ik heb mijn optimistische gedachten over de broederij grondig moeten wijzigen. Ik had me voorbereid dat de broederij niet gladjes zou verlopen, maar dat er zoveel moeilijkheden zouden ontstaan had ik waarlijk niet verwacht. Ik zal u niet vermoeien met in details op te sommen wat ik allemaal heb uitgehaald om broedresultaten te krijgen. Toch lijkt het mij van belang u in het kort iets te vertellen over al mijn escapades om de vogeltjes zelf aan het broeden en verzorgen te brengen zonder in details te treden. Wellicht kunt u er u voordeel mee doen. Mocht u meer positieve ervaringen hebben opgedaan dan ben ik u zeer erkentelijk als u mij dat wil toekomen. Liefst aan de redactie, die kan er later een voetnoot aan wijden.

Ik had al heel gauw succes dat één paartje tot broeden overging. Helaas ging dit mis doordat ze halverwege de zaak in de steek lieten. Vervolgens kreeg ik nestjes waarvan de eitjes onbevruucht waren. Ik was blij dat er op een gegeven moment een nestje met jongen was. Al spoedig veranderde de vreugde: ze lieten de jongen in de steek. Ik veranderde van man en pop met in achtname

dat het wel een onverwant stel bleef. Als je dat niet voor ogen houdt dan is de hele broederij bij voorbaat gedoemd in schoonheid te sterven. Verder heb ik de kooien zowat op iedere hoek, boven en beneden in mijn vogelverblijf geplaatst om maar tot natuurbroed te geraken.

Wat bijzonder vervelend was, is dat de man de pop behoorlijk kaalplukte tijdens de paartijd. Dat is de reactie gedurende de copulatie. Ook buiten de paar- en broedtijd kunnen de dornastrilde elkaar flink kaalplukken. De oorzaak van zo'n fobie is mij onbekend. De enige remedie is een bichenow, gouldamadine of Japanse meeuw voor de nodige afwisseling te laten zorgen. Dat wil nog wel eens helpen maar biedt geen 100 procent garantie voor het stoppen van die plukobsessie.

U begrijpt dat er een behoorlijk lange tijd met al die experimenten zijn verstreken. Al met al ben ik nog geen stap dichterbij mijn doel gekomen. Teneinde raad heb ik hulp in geroepen van de Japanse meeuw. Gelukkig zijn de meeuwen niet kieskeurig met het juiste voer aan de jongen te geven.

De dornastrilde legt doorgaans 4 tot 5 witte eitjes. De broedduur is ongeveer 13 dagen. Na 9 dagen ringen met ringmaat 2,3 mm en na plus minus 35 dagen zijn ze zelfstandig.

Het voer bestaat uit een goed tropenzaad, mengsel B. Als krachtvoer geef ik eivoer met universeel, onkruidzaad, mineralen en vitaminen. De verhouding hiervan is 5 delen eivoer, één deel universeel, één deel onkruidzaad en de nodige Corvimin. Ieder jaar lukt het me enige jonge dornastrildes op stok te krijgen. Nog steeds heb ik mijn pogingen om natuurbroed te krijgen niet opgegeven. Voor de tentoonstelling zoek ik uiteraard mijn mooiste mannen uit. Iedere man krijgt een aparte kooi omdat ze anders elkaar gaan plukken. Het is wel zaak ze te blijven observeren, want soms kunnen ze het plukken niet laten. Het is nu eenmaal wenselijk een ongeschonden vogel op de tentoonstelling te brengen.

Geraadpleegde literatuur:

Das Prachtfinkenboek
van Horst Bielefeld
Die voliere 4/96

Tekst A. Hartman
Foto's Cees Scholtz

De/

ose/

Wat is licht

De imitatie daglichtbuis

Alle rechten voorbehouden.

De imitatie daglichtbuis zijn TL-buizen die het daglicht het best benaderen. Ze hebben een kleurweergave van ra 90 tot ra 98 en een kleurtemperatuur van 5500 k tot 6500 k. Een nadeel is echter dat het aantal lumen ongeveer 30% lager ligt dan de TLD-buis nl. 2300 lumen bij een buis van 36 w. Men moet er dan ook altijd rekening mee houden dat wanneer u imitatie daglichtbuizen gaat gebruiken u meer TL-buizen nodig heeft.

De categorie die onder de imitatie daglichtbuis komt is de TLD-buis. Deze buis heeft als nadeel dat de kleurweergave niet hoger komt dan ra 80 tot ra 90. De kleurtemperatuur kan oplopen van 4000 k tot 6000 k. Het aantal lumen van deze buis is gemiddeld 3250 bij een buis van 36 w.

De tweede categorie TLD-buizen komen kort in de buurt van de imitatie daglichtbuizen. De kleurweergave ligt tussen de ra 90 tot ra 93. De kleurtemperatuur kan bij deze buis oplopen van 3000 k tot 5400 k. Net zoals bij de imitatie daglichtbuis komt het aantal lumen niet hoger dan 2300 lumen.

Als laatste categorie wil ik noemen de standaardbuis. Deze buis haalt een kleurweergave van ra 40 tot ra 79. Een kleurtemperatuur van 3000 k tot 5000 k. Het aantal lumen van deze buis ligt tussen de 2500 tot 2850, bij een buis van 36 w. Het voordeel van deze buis is dat ze erg goedkoop zijn.

Dit was in het kort hoe men de TL-buizen kan indelen. Ik ga nu de categorieën wat uitvoeriger behandelen. Om alle merken daarbij te betrekken zou een grote chaos geven, zodoende beperk ik mij tot de Philips en de Osram buizen. Bij de imitatie daglichtbuis heb ik de True light buis erbij gevoegd. Als eerste zal ik de standaard buis behandelen. Al de categorieën zal ik schematisch weergeven omdat dat het meest overzichtelijk is. Omdat ik de gegevens van Philips van de standaard buizen in deze categorie niet heb beperk ik mij tot de Osram buizen.

Uit alle andere informatie die ik wel

heb is mij gebleken dat er bijna geen verschillen tussen de buizen van Philips en Osram zijn. De standaard buizen die ik dus nu behandel zijn ook van Philips te krijgen.

Voor al deze gegevens geldt dat ik ben uitgegaan van buizen van 36 watt.

Type	lichtkleur	weergave kleur	kleur temp.	Aantal lumen
3610	daglicht	ra 70-79	5000 k	2500 lm.
3620	helderwit	ra 60-69	4000 k	2850 lm.
3625	univer.wit	ra 70-70	4000 k	2600 lm.
3630	warmwit	ra 40-59	3000 k	2850 lm.

Nu volgt het schema van de categorie TLD-buizen. De tweede categorie TLD-buizen vindt u onder aan dit schema.

Type O staat voor Osram en type P staat voor Philips

Type O	Type P	weergave kleur	kleur temp.	Aantal lumen
3611	860	ra 80 - 89	6000 k	3250 lm.
3621	840	ra 80 - 89	4000 k	3350 lm.
3631	830	ra 80 - 89	3000 k	3500 lm.
3641	827	ra 80 - 89	2700 k	3350 lm.
3612		ra 90 - 93	5400 k	2350 lm.
	950	ra 90 - 93	5000 k	2350 lm.
3622	940	ra 90 - 93	4000 k	2350 lm.
3632	930	ra 90 - 93	3000 k	2350 lm.

En nu als laatste categorie de imitatie daglichtbuis. Het aantal branduren dat is opgegeven kunt u halen als u

electronische voorschakelapparaten gebruikt.

weergave kleur	kleur temp.	aantal lumen	prijs 1-1-'98	garantie	branduren
De True light buis					
ra 91	5500 k	2300 lm	f 65,00	1 jaar	24000
De Philips buis 965					
ra 98	6500 k	2300 lm	+/- f 32,00	zie hierna	12500
De biolux buis					
ra 97	6500 k	2300 lm	+/- f 32,00	zie hierna	15000

De garantie van de Philips 965 buis en de biolux buis wordt door de fabrikant zelf beoordeeld. Men kan echter rustig stellen dat wanneer de installatie in het vogelverblijf in orde is dat de garantie om en nabij de 11 maanden ligt.

Vaak is mij de afgelopen maanden de vraag gesteld welke buis m.i. de beste imitatie daglichtbuis is. Om hier een goed antwoord op te kunnen geven heb ik de grafieken van de laatstgenoemde buizen voor u opgevraagd. Ik kan, nadat ik alle aspecten tegen elkaar te hebben afgewogen zoals

kleurweergave, kosten, aantal branduren en het belangrijkste van allemaal de kleurweergave per kleur maar tot een conclusie komen dat de biolux buis op dit moment de beste buis is van de laatstgenoemde buizen. En wel omdat de kleur rood doorloopt tot de 780 nm. Dit is erg belangrijk omdat verschillende rode kleuren, waaronder bv. wijnrood gevormd worden door een combinatie van lichtkleuren waarbij de kleur rood van boven de 720 nm nodig is. Is deze kleur rood niet aanwezig dan zal wijnrood bruinig aanzien.

Ik hoop dat u met deze informatie uit de voeten kunt. Mocht u toch nog vragen hebben dan kunt u schrijven of bellen.

Als u mij schrijven wilt vraag ik u een aan uzelf geadresseerde enveloppe voorzien van een postzegel bij uw brief te voegen.

G. Seegers
postbus 40
7037 ZH Beek
Tel/fax 0316-531554

sel

gemaakt onder daglicht

gesimuleerd bij een philips buis type 950

gesimuleerd bij een philips buis type 965

gesimuleerd bij een osram buis type biolux

gesimuleerd bij een buis met een kleurweergave van ra 91 en een kleurtemperatuur van 5500 k

gesimuleerd bij een normale standaard buis van philips of osram

De foto's onder daglicht zijn gemaakt door Pieter van den Hooven. Verder zijn de foto's bewerkt door het fotolaboratorium Rhön Colour Gersveld.

Over Kanaries gesproken

ZANG • KLEUR • POSTUUR

Het samenstellen van een stam

De praktijk

Elk najaar wil iedere rechtgeaarde liefhebber een stam spelen op de tentoonstelling. Maar dan begint het.

Een goede stam uitzoeken is niet eenvoudig. Een stam uitzoeken is heel wat anders dan, of beter gezegd, heel wat meer dan zomaar vier vogels van een zelfde kleurslag bij elkaar plaatsen. Althans bij kleurkanaries.

Tijdens de keuring ligt het accent op de eenheid van de vier vogels. Al liggen bij de kleurkanaries de zwaartepunten betreffende de eenheid bij de kleur, de vorm en de grootte, toch zal ook de rest niet aan het oog van de keurmeester ontgaan.

De standardeisen zeggen dat er stameenheidspunten gegeven mogen worden (en niet moeten) als er een duidelijke eenheid is. Is het totaal aantal punten per vogel gelijk dan mogen er 6 eenheidspunten gegeven worden. Gemakshalve laten we even de minimum en maximum punten buiten beschouwing, dit staat allemaal duidelijk in de standaard. Naar gelang het verschil in punten worden er een of meer punten van de stameenheidspunten afgetrokken.

Nemen we als voorbeeld een stam pigmentvogels. Alle vier de vogels hebben een goede rugdekbestreping,

doch twee vogels laten te weinig flankbestreping zien. Foute boel.

Ook komt het voor dat een of meer van de vier vogels aan een zijde te weinig flankbestreping laat zien. Dan hebben we al niet meer te maken met een zeer goede stam, dus aftrek van eenheidspunten. Of neem een agaats met rood intensief stam. Daar moet de bijkleur (het roodbezit) bij alle vier de vogels gelijk zijn en bijv. niet vlekkerig. Soms zit er een pop bij drie mannen, wat sowieso fout is, los van het feit dat een pop meestal een ander model vogel is. Verder betrekken we natuurlijk ook de afmeting, vorm, bevedering en conditie in de stameenheidswaardering.

Meestal gaat het om de vierde vogel in de stam.

Drie vogels mooi strak in de bevedering en de vierde wat los doet afbreuk aan de stam. Drie vogels met een goed volume, de vierde opvallend slank: dan is er weer iets mis. En zo kunnen we nog even doorgaan.

Gemakkelijker kan het worden als men vier jonge vogels van dezelfde vader heeft. Dus zet in de kweektijd eens een man op drie of vier poppen, dan kan de keus wat gemakkelijker, in ieder geval wat ruimer worden. Ga zorgvuldig te werk bij het samenstel-

len van een stam: als de vierde vogel ontbreekt, vul de stam dan niet aan met een vogel die er niet bij hoort. Speel in dat geval de vogels als enkeling, of wat ook soms regionaal mogelijk is, als B-stel. Men heeft over het algemeen dan meer succes. Speelt men de vogels toch als stam en het wordt geen prijs, dan is dit de fout van de liefhebber en niet bij de vogels. Blijf de vogels geregeld kritisch bekijken en laat ze eens aan een vriend of kennis zien. Die kijkt er dan fris tegen aan en ziet dan soms dingen die wij in ons enthousiasme over het hoofd hebben gezien.

Zoek altijd eerst de juiste kleuren bij elkaar. Bijvoorbeeld bij geel intensief: alle vier het goede geelbezit. Bij pigmentvogels de juiste bijkleur en daarna de goede bestreping et cetera. Daarna volgen de andere hoedanigheden, zoals grootte, vorm, bevedering en conditie.

Ondanks dit kritische verhaal zien we toch geregeld goede stammen op de tentoonstellingen.

En de keurmeester schrijft liever, prima stam, dan "geen eenheid".

Succes.

*J. M. Donners
Buchten-Born*

Wat is nieuw of modern in de kanariesport ?

Internationaal spelende liefhebbers verstaan nog steeds in de kanariewereld. Alle vogels die niet behoren tot de klassieke kleuren zijn de zogenaamde "nieuwe kleuren".

Onder klassieke kleuren verstaat men nog steeds de zwart - agaats - bruin en de isabel serie. De Lipo-chroomkleur speelt hierbij geen rol.

Omdat er verhoudingsgewijs niet veel liefhebbers zich met "nieuwe kleuren" echt bezighouden, moeten wij er met zijn allen toch voor waken dat de Know how niet verloren gaat willen wij

ook op dit vlak blijven meetellen op COM vlak.

De doorgewinterde ervaren liefhebber begeeft zich echter dan alleen op het pad om moderne kleuren te kweken. Menselijkerwijs is het enigszins wat te begrijpen, want als men deze weg inslaat moet men redelijk goed onderlegd zijn in de erfelijkheidsmaterie en ook over ervaring in de kweek beschikken. De liefhebber moet weten waar een moderne kleurslag aan moet voldoen volgens de huidige standardeisen.

Onder de niet klassiek (nieuwe kleu-

ren) verstaan wij de: Pastel,- opaal, - phaeo, - pastelgrijsvleugel, - eumo, - topaas en de laatste uit de serie onyx. De liefhebber moet goed weten wat de verervingspatronen zijn bij al deze vogels nl. Geslachtsgebonden of autosomaal (onafhankelijk). Dominant - intermediair of recessief gedrag van de erfactoren.

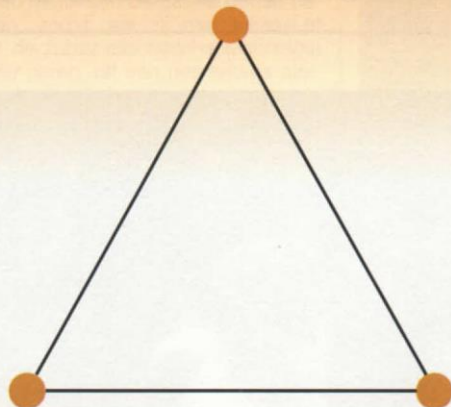
Wat zijn eventueel belettende factoren. Wat is de eerste reductie factor?

Wat is de tweede reductie factor?

Wat is een eumelanine belettende factor.

Wat is een gedeeltelijk eumelanine belettende factor.

A: Feeling voor de sport
moet men **altijd** bezitten

B: Parate kennis
d.m.v. cursus/
boeken/ervaring

C: natuurlijke invloeden
bij het koppelen van
splitvogels (nieuwe kleurslag)

Kunnen wij TWEE verschillende moderne kleurenslagen tegen elkaar koppelen zonder kwaliteitsverlies?

Wat belangrijk is, naast elke moderne kleurslag moet men altijd goede gepaste klassieke kleuren houden om goede split vogels (verervende vogels te kweken). Dus niet altijd de klassieke vogels van uitmuntende kwaliteit!! Alles heeft te maken met de bekende DRIEHOEK waar niets van mag ontbreken!!

Een goed bijgehouden kweekboek is dan ook de eerste vereiste voor het slagen in de kweekrichting nieuwe kleuren.

Ons perfect opgeleid keurmeesterskorps moet iedere liefhebber in de vereniging een goede uitleg kunnen geven. De beste remedie is altijd kweekervaring opdoen, al gaat dat niet altijd zonder vallen en opstaan. Wat mij betreft, voor een volgende uitleg hierover tot een volgende maal.

*Sportgroeten van
Jac. Meesters*

Het wassen van vogels

De praktijk

Het wassen van vogels: voor de een een hels karwei, voor de ander een fluitje van een cent. Als u naar een receptie gaat, zorgt u er toch ook voor dat u fris gewassen bent, netjes gekleed met een dasje om et cetera. Met een vogel is dit niet anders wanneer hij of zij naar een tentoonstelling wordt gebracht, al krijgt hij dan geen strikje om.

We gaan het nu niet hebben over het wassen van witte vogels: dit is een vak op zich.

Vetstofvogels of gepigmenteerde kanaries worden er mooier door en het kan u net dat puntje meer bezorgen waardoor de vogel in de prijzen valt. Twee dagen voor het inzenden van de vogels moeten we ze wassen en het volgende hebben we nodig:

1. Een kooi die verwarmd kan worden tot +/- 38 graden Celsius. Deze is gemakkelijk zelf te maken met bijvoorbeeld 2 lampen van 100 watt die door middel van een dimschakelaar geregeld kunnen worden. Hiermee regelt u de benodigde warmte.
2. Babyshampoo
3. Drie bakjes met schoon handwarm water
4. Een zachte tandenborstel
5. Rol keukenpapier

In het eerste bakje doen we wat shampoo, nemen de vogel en dompelen deze geheel in dit bakje. Alleen het snaveltje blijft boven water. Met de tandenborstel strijken we nu langs de vleugelpennen, staartpennen, rug en onderlichaam. Ook de neusgaten niet vergeten. Dan gaan we naar het tweede bakje, dompelen de vogel hierin en spoelen hem goed af. In het derde bakje doen we dit nog eens. Dan nemen we een vel keukenpapier en drogen hem zo goed mogelijk af. Desnoods met nog een velletje. Als laatste nemen we een derde vel keukenpapier, wikkelen hier de vogel in en leggen hem rustig in de voorverwarmde kooi (+/- 38 graden C). Als u de kneepjes eenmaal kent, wast u in een half uurtje zo gemakkelijk 10 vogels. Na een twintigtal minuten wurmt de vogel zich uit het papier en gaat op een aangebrachte stok zitten. Hier laten we hem nog een kwartiertje zitten om goed op te drogen. Begint de vogel te fladderen dan nemen we hem uit de verwarmingskooi en plaatsen hem in een brandschone tentoonstellingskooi, waarvan de bodem bedekt is met wit schelpenzand. Deze TT-kooi plaatsten we dan met de frontzijde tegen een verwarmingsradiator, die we inmiddels enkele graadjes hoger hebben gedraaid. Ook voer en

water moet in deze kooi aanwezig zijn. Na ongeveer twee uur is de vogel goed droog en kan voor de verwarming weggenomen worden.

De volgende dag spuiten we de vogels nog eens nat met lauw water, zodat de vogel zijn verenpakje nog eens kan uitschudden en klaar is Kees. U zult zien dat de vogel er dan "pico bello" uitziet, en mits voorzichtig gedaan, mist deze vogel geen enkele vleugel- of staartpen. Gaat u vooral de vogels niet föhnen, want dan steken de veertjes alle kanten op. Gaat u maar na: als u of u vrouw de haren droog föhnt staan ze ook alle kanten op en moet er een borstel of kam aan de pas komen om alles weer in het gareel te krijgen. Als u de vogels gaat wassen, begin dan met enkele vogels die u niet naar een tentoonstelling zult inzenden. Dit om de handigheid onder de knie te krijgen. Bij een beviend liefhebber gaan kijken hoe hij de vogels wast is natuurlijk ook altijd goed. En laat u niet afschrikken, hij heeft dit ook moeten leren.

Succes

*J.M. Donners
Buchten-Born*

Afwijkend patroon in het verenkleed

Via Gea Stoop kwam ik in het bezit van bijgeplaatste foto's van een Ekster met afwijkend verenkleed.

We zien op de foto een Ekster met beige en wit verenkleed, normaal had dit zwart-wit moeten zijn. Veder kijkend zien we geen zwarte snavel en poten, maar roze. De kleur van de ogen zijn helaas niet op de foto te zien, maar ik vermoed vanwege de snavel en pootkleur dat deze roze-rood zijn. Ondanks het beige-witte verenkleed is dit een albino vogel.

Albinisme is een vrij veel voorkomend verschijnsel onder de vogels, er zijn tot nu toe zo'n 170 verschillende Europese vogelsoorten waarbij het is geconstateerd. Melanisme is bij 53 verschillende soorten vastgesteld. Flavinisme en Leucisme komen ook geregeld voor, maar men weet niet hoeveel dit is vastgesteld.

Albinisme (wit)

Is een toestand waarbij volledige of gedeeltelijke afwezigheid van de normale pigmenten in de veren een wit of gedeeltelijk wit verenkleed tot gevolg heeft. Strikt genomen, spreekt men van albinisme als er in het geheel geen pigment aanwezig is in het verenkleed en ogen, snavel en poten. In dergelijke gevallen zijn de ogen gewoonlijk roze-rood en snavel en

Albino Ekster Nationaal park Mijl op Zeven (F.W.C. van Ool)

poten geelachtig wit of roze-achtig. Albinisme kan in vijf verschillende categorieën verdeeld worden:

- Leucisme**, als er in het geheel geen pigment aanwezig is in het verenkleed, maar wel in de ogen, snavel en poten.
- Dilutie (verzwakking)**, als het verenkleed een normale pigmentatie heeft, die gelijkmatig gereduceerd is, zodat het uiterlijk wat vaal is.
- Schizochroïsme**, als de normale kleur van het verenkleed wordt veroorzaakt door twee of meer pigmenten en er één ontbreekt.
- Zuiver albinisme**, zoals eerder besproken.

Melanisme (zwart)

Is een overmaat aan pigment, waardoor een zwarte of donkerbruine kleur ontstaat.

Flavinisme (flets)

Is dat de vogel geheel beige toont,

bijvoorbeeld een Zwarte Kraai die dus normaal geheel zwart is wordt dan geheel beige (zie ook albinisme onder b. (dilutie).

Zuiver albinisme waarbij zowel in het verenkleed als in de onbevederde delen de normale pigmentatie ontbreekt, schijnt erfelijk te zijn, evenals sommige, maar zeker niet alle, vormen van gedeeltelijk albinisme. Een tekort aan goede voeding schijnt ook gedeeltelijk albinisme te kunnen veroorzaken (Terluin 1998). Waarschijnlijk is in het algemeen leucisme ook erfelijk en de geneticus zou dergelijke exemplaren aanduiden als "donker ogige witten". Het mechanisme dat verantwoordelijk is voor de pigmentatie van het verenkleed en de onbevederde delen kan afzonderlijk genetisch geregeld worden en alleen het verenkleed treffen. Bij alle bekende gevallen van overgeërfd albinisme is dit recessief, d.w.z. alleen uit het jong kan blijken dat beide ouders dragers zijn van een gen voor albinisme. Als bijvoorbeeld een zuiver albino Merel paart met een normaal gekleurd wijfje en geen van

de jongen is albino, wil dat zeggen dat het wijfje geen draagster was van albinisme veroorzaakte genen. Wel zullen de jongen dergelijke genen bezitten, zodat, als zij met elkaar of met de zuiver albinistische mannelijke ouder paren, dit een percentage albino's onder de jongen tot gevolg zou hebben.

Witheid door shock

Er zijn andere oorzaken bekend van een gedeeltelijk wit verenkleed: shock en verwondingen. Als voorbeeld hiervan kan een Merel dienen met een gewonde vleugel waarvan de veren voor de helft wit waren, die enige tijd geleden in Glasgow gesignaleerd werd. Een Song Sparrow die normaal was toen hij werd gevangen en geringsd, bleek binnen een maand gedeeltelijk witte veren te hebben. (Kan dus ook, volgens Terluin duiden op slechte voeding).

Het is mogelijk dat deze vogel gevangen en behandeld werd tijdens de ruitijd en dat daarvoor wellicht het fysiologisch evenwicht, dat in die tijd bijzonder kwetsbaar is, verstoord werd. Beschadiging of verstopping van de klieren via welke de pigmenten de veren bereiken kan uiteraard ook het verschijnen van enige witte veren tot gevolg hebben.

Een bijzonder interessant geval van een pathologie ten gevolg van albinisme betreft een jongen albino Zilvermeeuw, die door John Markham werd aangetroffen in een nest op Anglessey. Bij deze vogel ontbraken de ogen geheel! Nog een toestand die men soms bij albino's aantreft is dwerggroei. Het vroegst bekende voorbeeld is vermoedelijk een witte Koekoek, die nog niet half zo groot was als een normaal exemplaar en

Albino Ekster Nationaal park Mijl op Zeven (F.W.C. van Ool)

die in 1813 in Cornwall (Engeland) werd gevonden.

Merkwaardig genoeg zijn er bij Meeuwen verschillende voorbeelden van dit verschijnsel te vinden. een dwerg-albino Zilvermeeuw of Kleine Mantelmeeuw werd in 1963 in Yorkshire (Engeland) waargenomen.

Wat nu precies dwerggroei veroorzaakt is niet duidelijk, maar het is bekend dat een te sterk werkende schildklier zowel dwerggroei als sterkere pigmentatie kan veroorzaken. Dergelijke gevallen zijn bekend bij de Kokmeeuw. een dwergmutant van deze soort werd in 1820 door Temminck beschreven als een nieuwe soort die hij *Larus Casistratus* noemde.

Waar men ook rekening mee moet houden is dat een witte vogelsoort kruist met een donkere vogelsoort van dezelfde familie. Bijvoorbeeld zoals dit gebeurd is in de Flevopolder

waar een Grote Zilverreiger kruiste met een Blauwe Reiger. Dit veroorzaakte een half witte en half grijze vogel. Als men niet de nestelende Zilver- en Blauwe Reiger had waargenomen, dan had dit resultaat voor een gedeeltelijk albino Blauwe Reiger versleten kunnen worden.

Bij Zwarte Kraaien, Kautjes en Eksters worden regelmatig geheel en gedeeltelijk albinisme, leucisme en flavisme waargenomen.

Veel waarnemingen hebben mij in de loop van de jaren bereikt. Alleen al in Katwijk aan Zee zijn drie albino Eksters bekend, Bijna dagelijks worden er Zwarte Kraaien en Kautjes met witte veren gezien. Op 28 oktober 1984 vloog er een groep Kautjes naar het zuiden waar een flavistisch exemplaar tussen zat. Verder heb ik hier in Katwijk een albino Groene Specht, Scholekster, Grutto, Huismus gezien. Slechts éénmaal heb ik met zekerheid melanisme kunnen vaststellen bij een Witte Kwikstaart die geheel tot achter z'n oren zwart was!

René van Rossum

Albino Ekster, onvolwassen, Katwijk aan Zee 8 juni 1986 (René van Rossum)

LITERATUUR:

Sage B.L. (1980): de Lepelaar nr. 69, pag. 125.

Terluin A.B. (1998): Witgeklekte Zwarte Kraaien kampen met een tekort aan goede voeding. het Vogeljaar jrg 46 (3) 107-118.

Terluin A.B. (1998): Albinistische Zwarte Kraaien, Kautjes en Eksters. het Vogeljaar jrg 46 (3) 119-124.

ysel

De

CYRIL'S KEUZE

Trichoglossus haematodus capistranus Edwards Lori

Tekst en foto's: Cyril Laubscher.

(alle rechten voorbehouden)

Lori's zijn boeiende, speelse en onderhoudende papegaaien, die zich in de natuur in het algemeen voeden met nectar en stuifmeel. Hiervoor beschikken zij over een speciaal aangepaste tong, die zich uitstrekt tot ver achter de snavel zodat zij hiermee diep in de bloemen kunnen binnendringen. De tong kan rondgedraaid worden bij het zoeken naar stuifmeel op de meeldraden van de bloemen. Wanneer u deze actie in close-up zou bekijken kunt u zien hoe opmerkelijk beweeglijk de tong is.

De Edwards lori is één van de eenentwintig erkende ondersoorten van de *Trichoglossus haematodus* (regenbooglori). Zij komen voor van Indonesië tot aan Papoea Nieuw-Guinea, Australië en sommige Zuid Pacificse eilanden.

De meeste ondersoorten komen voor op kleinere eilanden van Indonesië. De vogels op de eilanden hebben zich ontwikkeld tot duidelijk te herkennen ondersoorten.

De Edwards lori van het eiland Timor in Indonesië is te vergelijken met twee andere aparte ondersoorten. Te weten de Wetarlori, *Trichoglossus haematodus flavotectus*, van Wetar en Roma en de Sumbalori, *Trichoglossus haematodus fortis*, van Sumba. Deze drie ondersoorten hebben een gele borst, maar *capistratus* heeft een sterke oranje waas over de gele borst, *fortis* heeft alleen een lichte schemering van oranje en *flavotectus* is geel.

De ondervleugeldekveren zijn eveneens een goed bruikbare aanwijzing voor identificatie van de drie ondersoorten. Bij de *Trichoglossus haematodus capistranus* zijn zij oranje-rood,

de kleur kan echter ook gevlekt voorkomen. *Trichoglossus haematodus flavotectus* en de *Trichoglossus haematodus fortis* hebben alleen een oranje waas over de gele ondervleugeldekveren.

De prachtige Edwards lori, afgebeeld op de midden pagina, heeft uitzonderlijk lichte ondervleugeldekveren. Hoe kleurrijk en bijzonder begeerd ze ook zijn, de Edwards lori is niet algemeen voorkomend in de avicultuur. Gelukkigerwijs broeden sommige paren elk jaar, zoals bij Jos Hubers uit Haalderen en enkele andere kwekers uit Nederland. Kwekers in andere Europese landen scoren vergelijkbare resultaten.

Al met al redenen genoeg voor het opzetten van een internationaal kweekboek om te zorgen dat deze aantrekkelijke vogel kan overleven in avicultuur.

In de vrije natuur is deze ondersoort in redelijke aantallen waargenomen, maar is in geen geval algemeen voorkomend.

Flora en Fauna in Kerstsfeer te Venlo 27 t/m 29 november 1998

Vogelver. EKVV '51 in Venlo organiseert een grote show rondom haar eigen TT. Vele hobby kunstenaars en professionele bedrijven demonstreren hun producten samen met kleindieren- reptielen- zebra-vinken- en aquariumshow.

Tevens vindt er een **Exclusieve vogelverkoop** plaats van nationale en internationale topkwekers.

Deze show is dagelijks geopend van 9.00 tot 17.00 uur.

De toegang is voor iedereen gratis.

Ruime parkeermogelijkheden.

Adres: Tuincentrum Jacobs, Landweerweg 12A te Venlo direct aan de Duitse grens richting Kaldenkerken. Info: JEU Smeets tel:077-3520206

Trichoglossus h. capistratus

© Cyril Laubscher

De/

se/

KONINGSGLANSFAZANT

Tekst en foto: Wiebe Tolman.

Glansfazanten doen hun naam met recht eer aan. Deze vogels vallen niet alleen op door hun schitterende kleuren, maar vooral door de sterke lichtreflectie, die aan de mooie kleurvariëteit een extra dimensie geeft.

Er zijn drie soorten glansfazanten:

1. Koningsglansfazant, ook wel Himalaya glansfazant (*Lophophorus impeyanus*);
2. Chinese glansfazant (*Lophophorus ihusii*);
3. Witstaart glansfazant, ook wel Sclaters glansfazant (*Lophophorus sclateri*).

Alle drie soorten komen uit het hooggebergte van Azië en hun verspreidingsgebied ligt vanaf Afghanistan via Tibet tot diep in China. Met name de wat grotere hoogte van het Himalaya-gebergte wordt door hen bevolkt en hun meest geliefde hoogte ligt tussen de 1500 en 2500 meter. Ze leven daar in half open terreinen en houden zich graag op in het overgangsgebied van een open grasvlakte, via de kruid-

en struiklaag naar het eigenlijke bosgebied. Hun voedsel bestaat in hoofdzaak uit zaden en vruchtjes, aangevuld met levend voer in de vorm van wormen, kevers, slakjes, enzovoort. Een typische gewoonte van glansfazanten is dat ze bij het zoeken naar voedsel in de bodem niet hun poten gebruiken, doch hun snavel! Deze is daar volledig op berekend en het groeiproces van het hoornachtige deel van de snavel houdt gelijke tred met de slijtage van dit onderdeel. In gevangenschap zal de snavel van een glansfazant gauw doorgroeien als men geen maatregelen neemt. Omdat de vogels door de verstrekking van fazantenkorrels praktisch niet in de grond zullen woelen, kan men het gevaar van doorgroeien van de snavel voorkomen met wat rotsachtig gesteente hier en daar in de volière. De vogels kunnen hier hun snavel enigszins op bijlijpen. In extreme gevallen zal bijknippen of bijsnijden noodzakelijk zijn.

Glansfazanten zijn vrij zeldzame en dus ook kostbare soorten. Het zijn met recht BUDEP-vogels en wat de consequenties daarvan zijn zal ik aan het slot van dit artikel nog even belichten. Vanwege hun zeldzaamheid

en hun kostbaarheid zult u ze niet veel bij liefhebbers aantreffen, maar bent u meer aangewezen op grotere collecties in dierentuinen of vogelparken. Bijgaande foto's heb ik dan ook gemaakt in vogelpark Avifauna te Alphen aan de Rijn.

Het betreft hier de meest bekende van het drietal, te weten de Koningsglansfazant, of Himalayaglansfazant. De Chinese glansfazant en de Witstaart glansfazant schijnen bij ons in het geheel niet te worden gehouden. Waar bij andere fazantensoorten vaak sprake is van bigamie (de haan heeft twee hennen) of zelfs polygamie (de haan heeft meerdere hennen), gedragen glansfazanten zich strikt monogaam (de haan heeft één hen). Hieruit zou men kunnen concluderen, dat er sprake is van oprechte huwelijkstrouw, maar schijn bedriegt! In de broedtijd kan de haan een enorm agressief gedrag tonen en z'n eega tot bloedens toe verwonden. Trouw tot de dood erop volgt wordt dan letterlijk in praktijk gebracht.

Het houden van glansfazanten heeft trouwens meer voeten in aarde. Zo vragen deze vogels uiteraard veel ruimte en de volière zal zeker 15 meter lang moeten zijn. Daarbij hoort een goed droog nachthok, want ze

haten een hoge vochtigheidsgraad. Daarentegen kunnen ze strenge vorst zeer goed verdragen. Geen wonder, gezien het klimaat en de hoogte van hun natuurlijke leefomgeving. Hoewel glansfazanten echte loopvogels zijn, kunnen ze toch wel goed vliegen. De bovenkant van de ren zal dus ook goed afgeschermd moeten zijn, wil men de kans op ontsnapping voorkomen. Persoonlijk zou ik dit laatste geen ramp vinden, want ik vermoed dat de koningsglansfazant zich in ons land in de vrije natuur goed kan handhaven. En met zo'n schitterend verenpak zou dit juist een verrijking

zijn voor ons Nederlandse landschap. Onze "eigen" bosfazant, de Casarca, de Indische strepengans, de Nijlgans, de Canadese gans en de Zwarte zwaan zijn immers ook als vreemdelingen aan ons landschap toegevoegd! Dus waarom deze schitterende vogels ook niet. Ziet u ze al lopen? Glansfazanten op de Veluwe!

Tot slot nog even de BUDEP bepalingen die op alle handelingen met BUDEP soorten, dus ook op glansfazanten van toepassing zijn. Te denken valt niet alleen aan het houden van deze soorten, doch ook het vervoer,

in- en uitvoer, te koop aanbieden enzovoort, zijn vergunningplichtig. De uit de Wet Bedreigde Uitheemse Diersoorten en Planten voortvloeiende EEG verordening gebiedt zulks in Bijlage A, Appendix I.

Zo'n vergunning wordt verleend door de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, en moet worden aangevraagd bij: Cites Bureau LASER, Regio Zuid-West, Postbus 1191, 3300 BD in Dordrecht. Dit bureau is op werkdagen tussen 14 en 16 uur telefonisch bereikbaar onder nr. 078-6395340.

Met
KONACORN
op het goede spoor

TOPPRODUCTEN VOOR VOGELS

KONACORN® is producent van een grote diversiteit aan uitgebalanceerde zaadmengsels, die afgestemd zijn op de eisen van de verschillende groepen vogels.

De hooggekwalificeerde grondstoffen worden na controle en reiniging in de juiste verhoudingen gemengd.

Dus naast een optimale samenstelling is de smakelijkheid en verteerbaarheid voor uw vogel bijzonder goed.

JAAP KOOPMAN DIERVOEDING BV
Industrieweg 23, 7761 PV Schoonebeek
Telefoon 0524 - 53 22 22 Telefax 0524 - 53 28 00

VOGELS

Ook dit jaar weer Flora en Fauna in Venlo

Het grote succes van vorig jaar (ruim 25000 bezoekers) krijgt dit jaar een vervolg. De Flora en Fauna is een show voor de hele familie. Het aanbod omvat o.a. vogeltonoonstelling, vogelverkoop, kleindieren- aquarium- reptielen en zebravinkenshow. De grote kerstmarkt wordt gecompleteerd door 25 amateurkunstenaars, een aantal beroepkunstenaars in diverse richtingen, professionele standhouders, een vijvershow en een smulstraat. Op diverse plaatsen zijn terrasjes ingericht voor de inwendige mens. De kinderhoek is ruim ingericht om ook onze kleine gasten bezig te houden.

De Flora en Fauna wordt totaal in kerstfeer gehouden in het 2,5 ha grote geheel overdekte, tuincentrum Jacobs gelegen nabij de

Duitse grens in Venlo. Er is een goede bewegwijzering naar het tuincentrum en extra ingerichte ruime parkeergelegenheden. Invalidenparkeerplaatsen zijn direct bij de ingang.

Met gratis toegang en gratis parkeren ontvangt de Venlose vogelvereniging EKVV'51, organisator van dit evenement, u graag tussen de vogels, dieren, bloemen, planten, kunst, cultuur en lekkere hapjes op 27 - 28 en 29 november. Meer informatie vindt u elders in onze advertentie elders in dit blad.

Persvoorlichter EKVV51
Jeu Smeets
tel/fax: 077-3520206

OPROEP aan de NBvV-leden om opleidingscursus te gaan volgen tot KEURMEESTER POSTUURKANARIES

Vooruitlopend op een publicatie in het a.s. decembernummer door de Keurmeestersvereniging Kleuren Postuurkanaries, informeren wij de leden van de NBvV alvast dat er in februari 1999 een opleiding start voor de keurbevoegdheid **keurmeester postuurkanaries**.

Wilt u nu alvast informatie?

Stelt u zich dan svp in verbinding met de secretaris van de keurmeestersvereniging, **de heer H.K. van der Wal, telefoon 058 - 213 46 55.**

FORBES PAPEGAAI AMADINE

(E R Y T H R U R A T R I C O L O R)

Geheel ten onrechte wordt (mijn inziens) de Forbes Papegaaï Amadine wel eens beschreven als een "probleem-vogeltje", zo ook in het artikel van A. Hartman in *Onze Vogels*, augustus 1997.

In voornoemd artikel wordt bovendien melding gemaakt dat het kweken met deze vogels niet eenvoudig is en alleen maar voor kwekers is weggelegd met ruime ervaring met andere prachtvinken. In voornoemd artikel wordt terecht melding gemaakt dat er in de literatuur weinig te halen is dat voor de kweek enige waarde heeft.

Daarom lijkt het mij wel nuttig om mijn kweekervaringen met deze vogels met andere vogelliefhebbers te delen. Wellicht kunnen ook vogelliefhebbers hier hun of haar voordeel uit halen en zich niet laten afschrikken bij aanschaf en kweek van deze prachtige mooie vogels. Ik liet me ook niet afschrikken en ben de uitdaging aangegaan en heb veel plezier bij het houden en kweken van mijn Forbes Papegaaï Amadinen.

In mijn woonomgeving (het noorden van Nederland) zag ik vaak vele Forbes-Papegaaï-Amadinen op vogelmarkten en op vogelshows. Op de Districtshow in Harkstede, provincie Groningen, zag ik in 1996 ook Forbes Papegaaï Amadinen en raakte direct gecharmeerd voor deze vogels.

Deze vogels zijn overwegend blauw van kleur, voorhoofd en kopzijden zijn violetblauw en de achterste gedeelten aan weerskanten van de kop zijn helder blauw. Achteraan de bovenkop en hals een groenblauwe kleur, de groenblauwe kleur van de binnenste armpennen zijn wat bleker. Overige vleugelveren zijn zwartbruin met groene zomen evenals ook de grote vleugeldekveren. Rug en kleine vleugeldekveren hebben een groene kleur die soms ook blauwachtig van kleur is. Stuit en bovenstaartveren zijn roodachtig, de middelste spitse staartveren zijn rood en overige staartveren zwartbruin met rode zomen. Keel violetkleurig en naar onderen meer kobaltblauw. De ogen zijn donkerbruin, snavel is zwart en de pootjes vleeskleurig tot bruinachtig van kleur. De pop is matter van kleur dan de man, vooral in de blauwe bevedering is een pop veel lichter.

Bij een betrouwbaar kweker kocht ik eind december 1996 een onverwant

koppel en gaf deze een ruime kweekkooi en als voer gaf ik een goed mengsel tropisch zaad met wat onkruidzaad. Verder kregen deze vogels vogelgrit en af en toe trosgierst, enkele meelwormen en wat eivoer.

Als bodembedekking gebruikte ik zilverzand en ik gaf dagelijks vers water om te drinken.

Mijn kweekruimte is licht verwarmd, variërend van 14 tot 21 graden Celsius en de vochtigheid in mijn kweekruimte is meestal rond de 75 %. Omdat ik een "vroegkweker" ben creëer ik met behulp van lampen en verwarming een kunstmatige "zomer". Tijdens de kweekperiode heb ik ongeveer 16 uur zonlicht en kunstmatig licht, van 's-morgens 7.00 uur tot 's-avonds 23.00 uur.

Behalve voornoemde vogels heb ik in dezelfde kweekruimte ook Gould Amadinen die ik kweek door middel van natuurbroed, dus zonder gebruik te maken van pleegouders (Japanse Meeuwen). Ik had me voorgenomen om ook Forbes Papegaaï Amadines te kweken zonder gebruik te maken van pleegouders, dus ook via natuurbroed. Na enkele maanden gaf ik deze vogels een nestkastje (dezelfde soort nestkastje die ik gebruik voor Gould Amadinen) en als nestmateriaal gaf ik stukjes sisaltouw, mos en ook cocosvezel want aan het gedrag van mijn vogels kon ik zien dat ze broedrijp waren. Het mannetje floot aldoor en maakte neigingen om te kunnen paren en al vrij snel werd ook begonnen met het maken van een nestje. En na enkele dagen was het nestje klaar, een sluingangetje met daarachter een gesloten bolvormig nestje, een prima bouwwerk. Paringen van deze vogels heb ik niet kunnen waarnemen, vermoedelijk wer-

den de paringen dan ook in het nestkastje gedaan. Na een paar dagen lagen er eieren in het nestje en in totaal werden 6 eieren gelegd die klein en wit van kleur waren. Het popje verbleef steeds in het nestkastje en soms ook het mannetje. Het popje kwam soms heel even van het nest om te eten, te drinken en zich te ontdoen van de uitwerpselen en keerde dan snel terug in het nestje.

Na 3 a 4 dagen broeden kon ik zien dat alle 6 eieren bevrucht waren en na 13 dagen broeden lagen er ook 6 jongen in het nestkastje. Het mannetje vloog erg opgewonden druk op en neer en was blijbaar met mij ook blij en verrast met de jongen. Dagelijks gaf ik de vogels wat vers eivoer en de jongen groeiden erg snel en al gauw was het nestje geheel bezet met jonge vogels. De jongen werden goed gevoerd door zowel man en pop en hadden grote kroppen met voer. Het popje verbleef vaak bij de jongen in het nestje, ook toen de jongen al zeer groot waren.

De jonge vogels groeiden als kool en tussen week 3 en 4 na de geboorte vlogen ze uit het nestje. De jongen waren alle gelijk van kleur, donker groen/bruin. Ongeveer 7 weken na de geboorte heb ik deze jonge vogels in een ruime vogelkooi geplaatst en het nestkastje wat schoongemaakt. Opvallend was wel dat het nestje na de eerste kweekronde nog schoon was gebleven en dat met 6 jonge vogels. Al vrij snel begonnen "pa en ma" met het bouwen van een nieuw nestje en ook spoedig daarna lagen er weer 6 eieren in. Ook deze kweekronde verliep zoals de eerste kweekronde alleen kwamen er nu 4 jongen. Deze jongen van de tweede kweekronde

heb ik, nadat ze geheel zelfstandig waren, ook in de ruime vogelkooi geplaatst, bij de jongen van de eerste kweekronde en jonge (natuurbroed) Gould Amadinen. Direct na deze tweede kweekronde heb ik het nestkastje verwijderd en werden "pa en ma" gescheiden. Ik was erg tevreden met mijn goede kweekkoppel en 10 (!) jongen in twee kweekronden. De jeugdruimte van mijn jonge vogels verliep wel erg merkwaardig omdat een paar jonge vogels van de eerste kweekronde tegelijk met de jonge vogels van de tweede kweekronde op kleur kwamen en een paar jonge vogels van de eerste kweekronde tegelijk op kleur kwamen met de jonge vogels van de tweede kweekronde. Dit verschijnsel doet zich ook wel eens voor bij mijn Gould Amadinen.

Nadat mijn 10 jonge Forbes Papegaai Amadinen op kleur waren bleek dat ik 3 mannen en 7 poppen had. Inmiddels zijn we een jaar verder en ben ik met een nieuwe kweekseizoen bezig. Via andere vogelkwekers heb ik door ruil van mijn jonge vogels nog 5 onverwante koppels verkregen, in totaal heb ik nu met "pa en ma" dus 6 koppels in mijn kweekkooien.

Het oude koppel ("pa en ma") heeft momenteel in de eerste kweekronde weer 4 jongen en van de andere (nieuwe jonge) koppels heeft 1 koppel

momenteel 3 jongen, een ander koppel heeft momenteel 2 jongen en nog een ander koppel zit te broeden op 5 bevruchte eieren. De overige koppels hebben hun nestjes klaar en ik verwacht binnenkort eieren in die nestjes te vinden.

Al met al een prima resultaat. Wanneer u het aandurft om met deze vogels te gaan kweken wil ik wel een belangrijke tip geven: begin met natuurbroed vogels van betrouwbare kwekers.

Bij dit artikel doe ik tegelijk een oproep aan alle vogelliefhebbers die interesse hebben voor een op te richten doelgroep en/of speciaalclub voor Natuurbroed Papegaai Amadine (Nederland).

Reacties, ook naar aanleiding van bovenstaand artikel kunt u richten naar onderstaand adres.

*Tekst: Ben van der Sangen.
Adres: Scheper 17,
9551 BN Sellingen,
Telefoon 0599-322755*

